

New York Times Bestseller

Un roman inspirator, care arată puterea
pe care o exercită femeile indiferent de epocă.

NATIONAL PUBLIC RADIO

MATRIX

Traducere de
Brîndușa Cotea

Un roman unic,
care emană vigoare
și îndrăzneală.

THE GUARDIAN

O reinterpretare
electrizantă,
tulburătoare, de neuitat.

OPRAH

**LAUREN
GROFF**

1.

Ea iese singură din pădure, călare. Șaptesprezece ani, în burnița rece de martie, Marie, care vine din Franța.

Este 1158, iar lumea e vlăguită aproape de sfârșitul Postului Mare. În curând va fi Paștele, care se sărbătorește devreme anul acesta. Pe câmpuri, semințele se desfac în întunecimea solului rece, gata să sfredelească pământul spre libertate. Ea zărește pentru prima oară abația, o siluetă nedeslușită în depărtare, cocoțată pe o ridicătură de pământ în această vale umedă, unde norii înfiripați din ocean se rup fără încetare deasupra dealurilor. În cea mai mare parte a anului, locul are culoarea smaraldului și a safirului, irupând sub vălul de umiditate, și e înțesat de oi, cinteze și tritoni, de ciuperci delicate care răsar din solul bogat. Dar acum, în iarna târzie, totul este cenușiu și încărcat de umbre.

Posac, bătrânul ei cal de luptă înaintează greoi, iar un șoim de iarnă tremură în colivia lui de răchită de pe cutia fixată în spatele fetei.

Vântul se liniștește. Copacii nu mai foșnesc.

Lui Marie i se pare că e privită din toate părțile în timp ce străbate ținutul.

Este înaltă, o fecioară uriașă, iar umerii și genunchii îi ies dizgrațios în evidență. Ploaia fină se adună și se scurge șiroind în josul pelerinei sale din piele de focă și îi înnegrește năframa verde. Chipul ei sobru, angevin, nu posedă frumusețe, doar agerime și pasiune, deocamdată neîncercate. Este ud de ploaie, nu de lacrimi. Încă nu a plâns, chiar dacă a fost aruncată la câini.

Două zile mai devreme, regina Eleanor s-a ivit în pragul camerei lui Marie, cu pieptul ei bogat și părul auriu. O blană de samur îi căptușea veșmântul albastru, bijuterii îi atârnavă din urechi și la încheieturi, pe cap avea o cunună strălucitoare, iar parfumul cu care se dăduse era suficient de puternic încât să doboare un om. Își dorea tot timpul să-i uluiască și să-i dezarmeze pe ceilalți. Doamnele de onoare stăteau în spatele ei ascunzându-și zâmbetele. Printre aceste trădătoare se număra și sora vitregă a lui Marie, o soră bastardă a coroanei, la fel ca ea, rodul poftelor paterne rătăcitoare. Dar această faptură cu surâs afectat, înțelegând foloasele popularității la curte, se făcuse nevăzută și fugise de încercările lui Marie de a se împrieteni cu ea. Într-o bună zi avea să devină prințesă a galezilor.

Marie a făcut o reverență stângace și Eleanor a intrat plutind în cameră, cu nările fremătând.

Regina i-a spus că are vești, ah, ce vești încântătoare, ce ușurare, tocmai primise dispensa papală, sârmanului cal îi plesnise inima, atât de iute galopase în dimineața aceea să le aducă vestea: mulțumită eforturilor reginei în ultimele luni, această sârmană Marie nelegitimă, apărută deodată din Le Maine, fusese în sfârșit numită prioră a unei abații regale. Nu-i așa că era

minunat? Acum în sfârșit știau ce să facă cu această ciudată soră vitregă a coroanei. Îi găsiseră și lui Marie un folos, în sfârșit.

Ochii puternic conturați ai reginei s-au fixat asupra ei preț de un moment, apoi aceasta și-a îndreptat atenția către fereastră înaltă care dădea înspre grădini. Obloanele erau deschise pentru ca Marie să poată sta în vârful picioarelor și să privească oamenii cum se plimbau.

Când a putut din nou să-și miște gura, Marie a rostit, cu voce sugrumată, că îi era recunoscătoare reginei pentru grija sa minunată, dar vai, ea nu ar putea fi măicuță, era nedemnă de așa ceva, și apoi, nu avea niciun fel de vocație divină, nici măcar un pic, deloc.

Și era adevărat, religia în care fusese crescută i se păruse întotdeauna cumva absurdă, deși bogată în mister și solemnitate. Căci de ce s-ar naște copiii în păcat, de ce s-ar ruga forțelor nevăzute, de ce ar fi Dumnezeu o trinitate, de ce ar trebui ea, care își simțea sângele aristocratic fierbându-i în vene, să fie considerată mai puțin importantă din cauză că prima femeie a fost făurită dintr-o coastă, a mâncat un fruct și a pierdut astfel huzurul din Eden? Era lipsit de noimă. Marie își sucise credința foarte timpuriu în copilărie; încet, geometria acesteia urma să se încovoie tot mai mult, până când avea să capete propria identitate angulară, maiestuoasă.

Însă, la șaptesprezece ani, în această cameră austeră de la curtea Westminster, nu se putea compara cu regina elegantă și iubitoare de povești, care, deși mică de statură, îi acapara gândurile și-i absorbea tot aerul din plămâni.

Eleanor a privit-o pe Marie și aceasta nu s-a mai simțit atât de mică de când fusese ultima oară în Le Maine, când cele șase mătuși amazoane ale sale plecaseră fie pe lumea cealaltă, fie la

casa lor, fie la mănăstire. Atunci, mama ei îi luase mâna și i-o apăsase pe oul care îi creștea între sâni, îi zâmbise larg, dar cu lacrimi în ochi, și-i spusese of, draga mea, iartă-mă, sunt pe moarte. Acel trup mare și puternic fusese redus atât de repede la un biet schelet, cu respirație acră, apoi fără respirație, iar Marie își îndreptase toată vitalitatea, toate rugăciunile spre coastele ei, însă inima mamei rămăsese încremenită. Urmase durerea amară a fetei de numai doisprezece ani la locul de înmormântare bătut de vânt; apoi doi ani de singurătate, pentru că mama sa insistase ca moartea ei să rămână un secret, căci lupii din familie ar fi lipsit-o pe fată de avere imediat ce ar fi aflat, aceasta fiind doar o fecioară bastardă, concepută printr-un viol, care nu avea dreptul la nimic. Doi ani singuratici în care Marie storsese orice bănuț putuse de pe urma moșiei. Apoi fuseseră copitele pe podul îndepărtat și fuga spre Rouen și peste canal la curtea regală de la Westminster a fratelui său vitreg legitim, unde Marie i-a îngrozit pe toți cu voracitatea ei, cu lipsa de delicatețe, cu trupul ei osos și stângaci. Acolo și-a pierdut majoritatea privilegiilor de sânge nobil din cauza defectelor personale.

Eleanor a râs când Marie i-a refuzat favorul, și-a bătut joc de ea. Dar, dar, dar. Credea cumva Marie că într-o bună zi va fi dată cuiva în căsătorie? O condamnată necioplită ca ea? Cu trei capete prea înaltă, cu tropăitul ei puternic și grosolan încoace și încolo, cu vocea ei gravă îngrozitoare, mâinile ei masive, sfada ei și antrenamentele de mânăuire a sabiei? Ce soț ar accepta-o pe Marie, o creatură nu doar lipsită de frumusețe, ci și de cel mai mărunț semn de feminitate? Nu, nu, așa era mai bine, hotărârea fusese luată cu mult timp în urmă, încă din toamna trecută, și toată familia ei consimțise. Marie știa cum să conducă o moșie mare, putea să scrie în patru limbi, știa cum să țină socotelile

în gospodărie, făcuse toate astea atât de admirabil după moartea mamei sale, deși pe atunci nu era decât o copilă firavă. Se descurcase atât de bine, că timp de doi ani reușise să-i ducă de nas pe toți, făcându-i să creadă că era însăși mama ei, care de fapt murise. Ablația în care avea să fie instalată Marie ca stareță era atât de săracă încât, chiar în momentul de față, măicuțele mureau de foame, vai. Acestea căzuseră din grațiile lui Eleanor cu câțiva ani în urmă și, începând din acel moment, înduraseră o sărăcie lucie. Totodată, o boală misterioasă continua să facă ravagii acolo. Iar regina nu își putea permite ca măicuțele unei ablații regale să moară de foame și să fie răpuse de o boală cu tuse îngrozitoare, în același timp! Ar fi pus-o într-o lumină proastă.

Ochii săi reci conturați cu negru o sfredeleau pe Marie. Fata nu avea curaj să o privească. Regina i-a spus să aibă încredere, cu timpul va deveni o măicuță suficient de pricepută. Oricine avea ochi putea să vadă că fusese dintotdeauna menită virginității sacre.

La auzul acestor cuvinte, doamnele au izbucnit în râs. În acel moment, Marie și-a dorit să le închidă pliscul. Eleanor și-a întins mâna plină de inele. Cu blândețe, i-a spus fetei că trebuie să învețe să-și iubească noua viață și s-o ia așa cum e, pentru că aceasta e vrerea atât a lui Dumnezeu, cât și a reginei. Avea să plece într-acolo a doua zi, cu escortă regală și însăși binecuvântarea lui Eleanor.

Marie, neștiind ce altceva să facă, a luat mâna mică și albă în mâinile ei mari și aspre, și a sărutat-o. Înlăuntrul fetei se dădea o luptă. Voia să ia carnea moale a reginei în gură și s-o muște până la sânge. Voia, în același timp, să-i despice mâna de la încheietură cu pumnalul și s-o păstreze în corsaj ca pe o relicvă, pe vecie.

Regina a ieșit cu pompă. Marie s-a dus năucită spre pat, la servitoarea ei, Cecily, care i-a sărutat creștetul, buzele, gâtul. Cecily era grea de cap și loială ca un câine. Aceasta a spumegat și a murmurat calomnie, spunând că regina nu e decât o sudică murdară necuviincioasă, că devenise regină întâia oară din cauza unei scroafe franțuzești furioase, a doua oară din cauza unei farfurii pline ochi de țipari englezești, că oricine se putea culca cu ea pentru un cântec, chiar așa, e suficient să-i cânti o romanță și numai ce o vezi cum își ridică fustele, dacă odraslele ei nu semănau între ele nu era degeaba, diavolul umpluse cu răutate acel cap regesc, ah, Cecily auzise povești cu adevărat sinistre.

Într-un târziu, Marie s-a dezmeticit din șoc și i-a spus servitoarei să tacă, fiindcă parfumul reginei încă zăbovea în cameră, aida unei năluci vigilente.

Apoi Cecily a început să-și schimonosească fața luminoasă într-un bocet, umplându-se de muci și pete roșiatice, și atunci a dat a doua lovitură. I-a spus lui Marie că ea nu avea s-o însoțească la abație. Că, deși își iubea stăpâna, era prea tânără și îi rămâneau prea multe de trăit ca să fie îngropată de vie pentru totdeauna cu o șleahță de măicuțe cu ochii goi. Cecily era făcută pentru căsătorie, uită-te numai la șoldurile astea, ar putea aduce pe lume zece plozi zdraveni, unde mai pui că genunchii îi erau firavi, ceea ce însemna că nu era făcută să stea toată ziua în genunchi pentru rugăciune. Sus și jos, sus și jos toată ziua, ca marmotele. Da, dimineată, Cecily și Marie aveau să se despartă.

Iar Marie – care crescuse în această prietenie cu Cecily, fiica bucătarului de pe moșia familiei ei din Le Maine, această fată necioplită care până în acel moment fusese totul pentru ea, amantă, și soră, și servitoare, și plăcere și singurul suflet din

toată Anglia care o iubea – a înțeles în cele din urmă că avea să fie trimisă spre moarte vie de una singură.

Servitoarea a plâns, repetând iar și iar, of, dulce Marie, of, i se sfâșia inima.

Marie i-a răspuns, îndepărtându-se, că aceasta e, fără îndoială, cea mai neloială formă de a sfâșia o inimă.

Apoi s-a ridicat și a privit pe fereastra deschisă spre grădina acoperită cu o perdea de ceață, simțind cum soarele apune înăuntrul ei. Și-a vârât în gură sâmburii caiselor pe care le furase în acea vară din livada reginei, pentru că toamna și iarna îi plăcea să sugă amăreala din ei. Răcoarea crepusculului sufla în sufletul ei, toate umbrele devenind groțești sub amprenta absurdității.

Toată acea iubire orbitoare pe care o simțise în anii petrecuți la curtea lui Eleanor în Anglia se destrăma, iubire care o alinase pe Marie cu o lumină delicată, scânteietoare în fața greutăților și a singurătății. În prima ei zi la curtea de la Westminster, încă avea pe buze sare când se așezase la masă copleșită, după ce traversase canalul; și, într-un sfârșit, lăutele și oboaiile au început să cânte și în pragul ușii a apărut Eleanor, umflată la sfârșit de sarcină, toată pântec și piept, cu obrazul drept inflammat, fiindcă îi fusese scos un dinte chiar în ziua aceea. Se mișca cu pași atât de mărunți, încât părea că plutește ca o lebădă, și avea același chip pe care Marie îl văzuse și îl îndrăgise în visele ei din copilărie. Lumina din încăpere devenise mică, o gaură de ac, și cădea acum doar asupra lui Eleanor. În acel moment, Marie a fost pierdută. În noaptea aceea s-a întors în patul unde Cecily deja sforăia și a trezit-o pe fată frecându-se frenetic de mâna ei. Marie ar fi plecat să caute Graalul, și-ar fi tănuțit sexul ca să plece călare la război și ar fi ucis fără remușcări, ar fi răbdat cruzimi cu capul plecat, ar fi trăit răbdătoare printre leproși, ar

fi făcut orice i-ar fi cerut Eleanor. Pentru că din ea se revărsau toate lucrurile bune de pe lume: muzică, și voie bună, și dragoste curtenească. Frumusețea ei crea frumusețe, oare cine nu știe că frumusețea este semnul exterior al privilegiului divin?

Chiar și acum, după ce a fost aruncată asemenea unui gunoi, Marie se gândește, stânjenită, în timp ce merge călare spre abația sumbră și rece, că încă ar face toate acele gesturi.

Căci o uimește sărăcia acestui loc biciuit de burniță și frig, cu clădirile sale palide îngrămădite pe coama dealului. Se știe că Anglia toată este mai săracă decât Franța, orașele sale sunt mai mici, mai întunecate și mai murdare, oamenii, costelivi și cu degerături, însă chiar și pentru Anglia, abația arată jalnic: acareturile s-au surpat, gardurile stau să se prăvălească, iar în grădina mocnesc mormane de buruieni aprinse anul trecut. Calul înaintează greoi. Șoimul cârâie, nemulțumit, smulgându-și puf de sub aripi. Marie se apropie încet de curtea bisericii. Tot ce știe despre acest loc este că a fost întemeiat de o măicuță cu sânge nobil, canonizată cu câteva secole în urmă, a cărei falangă poate să vindece abcese; și că pe timpul invaziilor daneze locul a fost devastat și jefuit iar măicuțele, siluite, că în terenurile mlăștinoase din împrejurimi încă se mai descopereau schelete cu inscripții mistice care fuseseră tatuate atât de adânc, încât motivul decorativ se vedea limpede pe cranii. Și atunci când, la hanul unde a poposit peste noapte, Marie i-a pomenit într-o doară numele abației fetei care îi adusese mâncarea, aceasta a pălit și i-a spus iute ceva nedeslușit în engleză, însă tonul vocii ei i-a dat de înțeles că oamenii din ținut vedeau abația ca pe un loc sumbru, straniu și deplorabil, un loc menit să inspire frică. Astfel, Marie și-a lăsat escorta regală în oraș pentru a ajunge în acest loc al morții sale vii de una singură.

**Viața lui Marie de France este
reimaginată cu succes într-un
roman modern despre ambiția
și creativitatea femeilor.**

THE GUARDIAN

Dorință mascată de putere sau devotament sincer față de aproape? Aceasta e doar una dintre întrebările pe care le pune în lumină romanul lui Groff. Marie, o bastardă la curtea regală franceză, e trimisă la vârsta de șaptesprezece ani să se ocupe în Anglia de o mănăstire aflată în paragină. Odată devenită stareță, Marie (viitoarea poetă faimoasă pentru laiurile sale) o reconstruiește din temelii: dintr-un loc stăpânit de foamete și boală, abația ajunge să le ofere siguranță și prosperitate măicuțelor. Un scut în fața oricăror adversități, mănăstirea devine un spațiu aproape utopic, stârnind vâlvă și stupeoare. Inspirată de viziunile pe care le are cu fecioara Maria, stareța își cultivă însă nestingherită propriile ambiții, căutând, totodată, un sens măreț în existența ei și a surorilor sale.

Eroina cu inteligență ascuțită și spirit întreprinzător, meditația asupra credinței religioase, asupra sacralității și senzualității fac din captivantul roman al lui Lauren Groff o lectură de actualitate.

byblos

curteaveche.ro

ISBN 978-606-44-1405-2

9 786064 414052